

Одеський національний медичний університет
Факультет: міжнародний
Кафедра філософії та біоетики

Силабус курсу
ДЕОНТОЛОГІЯ В МЕДИЦИНІ

Обсяг	2 кредити (60 годин)
Семестр, рік навчання	3-й семестр, 2-й р.н.
Дні, час, місце	Час і місце (номер лекційного залу, аудиторії) проведення навчальної дисципліни визначається відповідно до затвердженого розкладу занять.
Викладач (і)	Медянова Олена Володимирівна; к.психол. н.; доцент кафедри.
Контактний телефон	+38050 333 43 63
E-mail	ev_medyanova@ukr.net
Робоче місце	Викладацька.
Консультації	<i>Очні:</i> згідно розкладу консультацій. <i>Онлайн:</i> за індивідуальною домовленістю (MS Teams, Zoom, Telegram, Skype, etc.)

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися дистанційно (тел., e-mail) та очно (на робочому місці викладача).

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни: етичні обов'язки і норми поведінки медичного персоналу, що забезпечують оптимальну якість та результативність його роботи з відновлення і збереження здоров'я людей.

Пререквізити курсу: вивчення курсу «Деонтологія в медицині» предметно пов'язане зі знаннями соціально-гуманітарних дисциплін I курсу, як обов'язкових, так і вибіркових: «Філософія», «Соціологія та медична соціологія», «Основи біоетики та біобезпеки» тощо.

Постреквізити курсу: курс «Деонтологія в медицині» закладає підґрунтя для вивчення таких дисциплін як, «Соціальна медицина, громадське здоров'я та основи доказової медицини», «Судова медицина», «Медична психологія» та ін.

Метою курсу є формування етичної професійної культури студента та розвиток трансцендентної спрямованості ціннісної сфери особистості студента (повага до вітальних цінностей, відданість обов'язку, гідності, дбайливе відношення до хворого, високий професіоналізм, прагнення постійно підвищувати свою кваліфікацію та ін.).

Завдання курсу:

- ♦ сформувати вміння та навички етичної поведінки, знання теоретичних та практичних принципів, методів, основних понять медичної деонтології;
- ♦ сформувати особистий творчий погляд на професійну роботу у згоді з основними принципами медичної деонтології, навчити конструктивним способам вирішення проблем професійної роботи, профілактики етичних та деонтологічних помилок та конфліктів з колегами та хворими;
- ♦ ознайомити з основними документами, що регламентують діяльність медичний закладів та закладів освіти документами («Основи законодавства України про охорону здоров'я», Законом України «Про освіту»; Етичним Кодексом українського лікаря, Етичний Кодекс стоматолога України та ін.);
- ♦ навчити враховувати у своїй діяльності деонтологічні особливості професійної роботи лікарів-стоматологів;
- ♦ навчити застосовувати отримані знання з деонтології в медицині для встановлення належних стосунків з пацієнтами.

Очікувані результати:

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні *знати*:

- теоретичні та практичні принципи, методи, основні поняття медичної деонтології, її місце серед інших етичних дисциплін;
- основні міжнародні документи, що регламентують вирішення деонтологічних дилем в медицині;
- основні документи, що регламентують діяльність медичний закладів та закладів освіти України («Основи законодавства України про охорону здоров'я», Закон України «Про освіту»; Етичний Кодекс українського лікаря, Етичний Кодекс стоматолога України та ін.);
- поняття та типи лікарських помилок, вимоги моральної та правової відповідальності лікаря.

Студенти повинні *розуміти*:

- переваги та обмеження сучасних деонтологічних моделей взаємодії з пацієнтами з урахуванням специфіки стоматологічного профілю;
- принципи вибору стратегії ефективного спілкування, закономірності формування спрацьованої команди; вимоги міжособистісної взаємодії в системах «лікар – хворий», «лікар – лікар», «лікар – медична сестра»;
- принципи збереження медичної таємниці, приватності та цілісності особистості при лікуванні пацієнта;
- пріоритет вітальних, загальнолюдських цінностей в науково-практичній діяльності лікаря-стоматолога.

Студенти повинні *вміти*:

- ✓ використовувати здобуті навички і знання на всіх рівнях професійної діяльності стоматолога;
- ✓ конструктивними засобами вирішувати проблем професійної роботи, профілактики етичних та деонтологічних помилок у конфліктних ситуаціях з адміністрацією, колегами та хворими;

✓ застосовувати отримані знання з деонтології в медицині для встановлення належних стосунків з пацієнтами, з урахуванням їх психотипів, стану та відношенню до хвороби.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (10 год.) та семінарських (10 год.), організації самостійної роботи студентів (40 год.).

Під час викладання дисципліни будуть використовуватися такі методи навчання: лекції, бесіди, пояснення, наочні, практичні (уявний експеримент); індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні; пояснювально-ілюстративні та проблемного викладу, «мікрофон», «мозковий штурм».

Консультації (колективні чи індивідуальні) проводяться за розкладом консультацій.

Зміст навчальної дисципліни.

Тема 1: Медична етика та деонтологія: їх визначення, статус та правове забезпечення у сучасному суспільстві. Поняття деонтології. Структура та основні категорії предмета. Етапи становлення медичної деонтології в різні епохи розвитку суспільства.

Тема 2: Основні моделі взаємовідносин у системі «лікар-хворий». Гуманізм як моральна основа культури лікування. Лікарські помилки, моральна та правова відповідальність лікаря. Ятрогенні захворювання, причини їх виникнення та шляхи уникнення. Лікарська таємниця: моральні та правові аспекти.

Тема 3: Зміст та структура біомедичної етики, її основні теоретичні та прикладні аспекти у сучасному суспільстві. Деонтологічні та етичні аспекти права пацієнта на життя і смерть. Науковий і соціально-екологічний зміст медичної діяльності.

Тема 4: Проблеми деонтології та лікарської етики в різних царинах професійної діяльності лікаря. Пріоритет вітальних, загальнолюдських цінностей в науково-практичній діяльності. Світорозуміння і завдання підготовки майбутнього фахівця-медика.

Тема 5: Соціально-психологічний портрет медика і пацієнта на початку ХХІ століття. Основні моделі взаємовідносин у системі «керівництво – лікар – лікар – молодший медичний персонал». Деонтологічні аспекти конфліктів у медичному середовищі.

Перелік рекомендованої літератури

1. Ковальова О.М. Деонтологія в медицині: підручник (ВНЗ IV р. а.) / О.М. Ковальова, Н.А. Сафаргаліна-Корнілова, Н.М. Герасимчук. - 2-е вид., випр. - К.: Медицина, 2018. - 240 с.

2. Деонтологія та етика в клінічній практиці : навчальний посібник. Ч. 2 / С. І. Треумова, Є. Є. Петров, Ю. Г. Бурмак, Т.А. Трибрат ; МОЗ України, УМСА, Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини з доглядом за хворими, загальної практики (сімейної медицини). – Полтава : Техсервіс, 2017. – 375 с.

3. Спиця Н.В. Деонтологія в медицині. Навчально-методичний посібник для студентів II курсу медичних та фармацевтичних факультетів/Н. В. Спиця. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2017. – 60 с.

4. Основи біоетики та біобезпеки: підручник / О. М. Ковальова, В. М. Лісовий, Т. М. Амбросова, В. І. Смирнова. – 2-е вид., випр. – К.: ВСМ Медицина, 2017. – 392 с.

5. Запорожан В. М. Етюди про моральність. Нооетичний аспект: научно-популярна література / В.М. Запорожан. - Одеса: Одес. ун-т, 2015. - 159 с.

6. Запорожан В. Н. Между добром и злом: нравственное самоопределение человека: монография / В. Н. Запорожан, И. А. Донникова, В. Б. Ханжи. - Одесса: ОНМедУ, 2020. - 264 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка з дисципліни складається з поточної успішності (середнє арифметичне всіх оцінок студента);

Поточний контроль. Оцінювання успішності вивчення кожної теми дисципліни виконується за традиційною 4-х бальною шкалою.

На семінарських заняттях застосовуються різноманітні види **об'єктивного контролю** підготовки студентів: фіксовані виступи, складання та виклад тез, повідомлень, написання есе, аналіз та розв'язання етичних дилем, участь у дискусіях, а також тести та експрес-опитування.

На останньому семінарському занятті викладач оголошує студентам результати їх поточної академічної успішності, академічну заборгованість (якщо така є).

Оцінювання самостійної роботи студентів (СРС). Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час тестування. *Оцінка за індивідуальну СРС* прирівнюється до звичайної поточної оцінки та виставляється за відповідну тему.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедайлнів та перескладання

✿ Відпрацювання пропусків відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря) згідно кафедрального розкладу відпрацювань.

✿ Студент має право *впродовж* семестру на перескладання поточних незадовільних оцінок тільки з метою досягнення середнього балу 3,00.

✿ Поточні незадовільні оцінки перескладаються студентом своєму викладачеві в індивідуальному порядку.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

✓ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми

потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- ✓ надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності є використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо).

Мобільні пристрої на заняттях дозволяється використовувати лише під час он-лайн занять (у разі введення дистанційної форми навчання) або у якості джерела учбової інформації (з дозволу викладача) тощо.

Політика щодо відвідування та запізнь

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Наявність пропуску прирівнюється до академічної заборгованості та потребує відпрацювання. Запізнюватись на заняття забороняється.

Поведінка в аудиторії

- Студенти повинні дотримуватись норм моралі, як при взаємодії з викладачем, так і по відношенню до своїх колег.

- При вході викладача, на знак привітання, студенти повинні встати.

- Не допускаються сторонні розмови (в тому числі по мобільному телефону) або інший шум, що заважає проведенню занять.

- Ходити по та виходити з аудиторії під час заняття допускається лише з дозволу викладача.